

Ordbog over ord med dobbeltbetydninger

1. Påstand

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	En mening, et udsagn, noget man siger kan være sandt eller falskt.
Juridisk betydning:	En formel proceshandling (Retsplejelovens § 362) – en “påstand” indgår som procesretlig kategori, ikke som meningsudtryk.
Typografisk illusion:	Når ordet bruges som rubrik i retsdokumenter, står det ofte i VERSALER (“PÅSTAND”), hvilket ophæver den sproglige nuance mellem mening og juridisk handling.
Kommentar:	Et menneskes ytring bliver i retslig form gjort til en “procespåstand” – altså ikke længere tale, men “handling i system”.

2. Forestilling

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	En tanke, idé, indre billede eller forventning.
Juridisk-administrativ brug:	Bruges implicit i forvaltningsret og procesret i betydningen “forudsætning” – fx “myndigheden er i den forestilling, at borgeren har forstået”.
Psykologisk/filosofisk lag:	Ordet afslører hvordan sprog og perception blandes – “myndigheder handler efter forestillinger om borgeren”, ikke nødvendigvis faktiske forhold.
Kommentar:	Dermed bliver retshandlinger ofte udøvet ud fra <i>forestillede fakta</i> , ikke konstaterede.

3. Ansættelse

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	At blive ansat til et arbejde. Et tillidsforhold mellem arbejdsgiver og arbejdstager.
Skatte-/forvaltningsretlig brug:	Et beregningsteknisk begreb (fx i Kildeskatteloven § 43 og Skatteforvaltningsloven § 20) – <i>en skatteansættelse</i> betyder fastsættelse, ikke ansættelse.
Systemisk betydning:	En person kan blive “ansat” som juridisk funktion, uden reelt arbejdsforhold (fx “offentlig ansættelse” = stillingskategori).
Kommentar:	Dobbeltbetydningen skjuler forskellen mellem <i>at være menneskeligt ansat</i> og <i>at være systemisk registreret som ansat</i> .

4. Stævning

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	At “stævne” nogen – et gammeldansk udtryk for at indkalde eller kalde på nogen (bruges også i religiøs forstand).
Juridisk betydning:	Et formelt dokument, der indleder en retssag (Retsplejelovens kapitel 34).
Tegnsprogstranskription:	Bruges som ord i versaler, f.eks. <i>STÆVNING</i> , for at markere gestus eller proces i tegnsprog.
Kommentar:	Når retten skriver “STÆVNING” i versaler, opløses grænsen mellem <i>ordet som juridisk akt</i> og <i>ordet som tegnsystem</i> — dvs. det er ikke længere et sprogligt udtryk, men et symbol på formel magt.

5. Retten i Roskilde / RETTEN I ROSKILDE

Niveau	Betydning
Normeret dansk (korrekt form):	“Retten i Roskilde” – proprium (navn på institution), kun første bogstav med stort.
Myndighedsbrug:	“RETTEN I ROSKILDE” – skrevet med versaler (ikke normeret dansk, jf. Lov om dansk retskrivning § 2).
Typografisk betydning:	Versalskrift anvendes som juridisk signaturform, men udgør i virkeligheden en grafisk markør , ikke et sprogligt udtryk.
Kommentar:	Denne brug er dokumenteret som en <i>typografisk fremhævelse</i> uden sproglig gyldighed. Dansk Sprognævn har bekræftet, at hele ord med store bogstaver ikke er reguleret af retskrivningen, og derfor ikke er dansk sprog , men form.

6. Udskrift

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	En kopi af noget, man printer eller gengiver.
Retslig betydning:	En certificeret afskrift, der udgør dokumentation (fx “udskrift af retsbogen”).
Typografisk brug:	Ofte skrevet i versaler (“UDSKRIFT AF RETSBOGEN”) – en juridisk form, hvor dokumentets status er vigtigere end dets indhold.
Kommentar:	Et simpelt print bliver til “retsligt bevis” udelukkende gennem form. Dette viser forskellen mellem <i>indhold</i> og <i>formular</i> .

7. DOM / Dom

Niveau	Betydning
Normeret dansk:	“dom” = afgørelse truffet af en domstol; skrives med lille begyndelsesbogstav.
Formel skrift:	“DOM” (versaler) anvendes i danske retsdokumenter som visuel markering, ikke som korrekt stavning.
Kommentar:	Formen “DOM” er dermed ikke et ord i dansk sprog, men et grafisk signal – et symbol for myndighedens afgørelse. Det er ikke sprogligt gyldigt, men <i>typografisk autoritært</i> .

8. Kontrolafgift / KONTROLAFGIFT

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	En bøde eller afgift for fejlparkering.
Myndighedsbrug:	En administrativ opkrævning, ofte uden aftalegrundlag.
Versalform:	“KONTROLAFGIFT” bruges typisk i versaler for at signalere autoritet – men ordet ophører hermed med at være dansk retskrivning.
Kommentar:	I sprogvidenskabelig forstand er “KONTROLAFGIFT” ikke et ord, men en <i>teknisk form</i> der imiterer magt.

9. Lov / LOV

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	Regler, der gælder for alle.
Juridisk:	Et formelt vedtaget og ikrafttrådt dokument.
Versalform:	“LOV NR. 190 AF 31. MARTS 1968” – den officielle form i Lovtidende, hvor typografien markerer status, men ikke sproglig korrekthed.
Kommentar:	Versaler anvendes som tegn på autoritet, ikke som sprogligt udtryk. Dermed glider forskellen mellem “lov” (indhold) og “LOV” (form) ud af synsfeltet.

10. Myndighed

Niveau	Betydning
Hverdagsbrug:	En person eller instans med magt.
Administrativt:	Et system eller en organisatorisk enhed – ikke nødvendigvis en fysisk person.
Kommentar:	Dermed kan “myndigheden” træffe beslutninger uden, at nogen faktisk person står bag beslutningen. Dette er et centralt element i <i>den juridiske illusion</i> .

PERSONER OG DERES DOBBELTBETYDNING I MYNDIGHEDSSPROG

1. Menneske

Niveau	Betydning
Naturlig betydning:	Et levende, biologisk væsen med bevidsthed og sprog.
Juridisk status:	Ikke defineret i dansk lovgivning. Grundloven omtaler "enhver" (§ 72, § 73), men "menneske" findes ikke som retslig kategori.
Konsekvens:	Den danske lovgivning anerkender ikke <i>mennesket</i> som juridisk subjekt, men kun "personer".
Kommentar:	Dette skaber et sprogligt tomrum: når staten handler mod "personen", er det ikke nødvendigvis mod det levende menneske, men mod en juridisk identitet.

2. Person

Niveau	Betydning
Almindelig betydning:	Et menneske, et individ.
Juridisk betydning (CPR-loven § 2, stk. 1):	En <i>person</i> er en registreret enhed i CPR – med navn, adresse og identifikationsnummer (CPR).
Teknisk betydning:	En "person" kan være fysisk (et menneske) eller juridisk (et selskab, forening, statslig enhed, jf. CVR-loven § 3).
Kommentar:	Dermed bliver "personen" et juridisk objekt, som kan ejes, flyttes, nedlægges eller oprettes administrativt – i modsætning til <i>mennesket</i> , der blot eksisterer.

3. Fysisk person

Niveau	Betydning
Almindelig forståelse:	Et rigtigt menneske af kød og blod.
Juridisk definition (fx Databeskyttelsesforordningen art. 4, nr. 1):	En identificerbar person, hvis identitet kan bestemmes direkte eller indirekte.
Kommentar:	“Fysisk person” bruges som teknisk kategori for databehandling – ikke som beskrivelse af menneskelig eksistens. Den defineres ud fra identifikationsmulighed, ikke liv.

4. Juridisk person

Niveau	Betydning
Almindelig forståelse:	Et firma, selskab eller organisation.
Juridisk betydning (CVR-loven § 3):	En enhed med selvstændig retsevne – dvs. den kan eje, købe, sagsøge og sagsøges.
Kommentar:	Den juridiske person er en <i>fiktion</i> (persona ficta), skabt af loven. I praksis er alle borgere delvist underlagt samme fiktionsprincip, når staten behandler dem som dataenheder.

5. Borger

Niveau	Betydning
Almindelig betydning:	En indbygger i et land.
Statsretlig betydning (EU-traktaten art. 20, Grundloven § 44):	Et subjekt, der tilhører staten og har bestemte rettigheder og pligter.
Kommentar:	“Borgeren” eksisterer kun i kraft af staten. Den, der ikke accepterer statens jurisdiktion, ophører dermed også med at være “borger”.

7. Myndighedsperson

Niveau	Betydning
--------	-----------

Almindelig forståelse:	Et menneske, der repræsenterer det offentlige.
Juridisk funktion:	En ansat eller bemyndiget person, der handler på vegne af staten.
Kommentar:	Myndighedspersonen handler ikke som individ, men som "organ". Ansvar bliver derfor institutionelt, ikke personligt – jf. Forvaltningslovens § 24.